

УДК 82.091 (4)

Тетяна Рязанцева

ТЕМА СМЕРТІ В МЕТАФІЗИЧНІЙ ПОЕЗІЇ ХУАНА РАМОНА ХІМЕНЕСА: ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

Висвітлено особливості інтерпретації теми Смерті у метафізичній поезії Хуана Рамона Хіменеса. Окреслено традиційні та новаторські моменти розробки теми у творчості іспанського поета ХХ ст., наголошується на унікальному оптимізмі поглядів Хіменеса на проблеми Смерті і Часу.

Ключові слова: Хуан Рамон Хіменес, метафізична поезія, метафізичний концепт, оптимізм.

Іспанський поет Хуан Рамон Хіменес (1881-1958) – автор широко знаний і досліджуваний у світі, але практично невідомий в Україні. Цей „митець, відданий Творчості” [2, с. 591], давно став національним класиком, а світове визнання його поезії засвідчує Нобелівська премія з літератури (1956). Х. Рамон Хіменес, автор понад тридцяти поетичних збірок, вважається одним із найвпливовіших іспаномовних письменників ХХ ст., чиє значення дорівнює Лопе де Вега, Гонгорі і Кеведо. Серед важливих внесків Х. Рамона Хіменеса у скарбницю іспаномовної поезії називають, передовсім, збагачення і лібералізацію метрики, а також: „метафору й образ, що виходять за межі простого порівняння, перетворюючись на... поетичний об'єкт, наділений безпосереднім існуванням” (переклад мій. – Т.Р.) [3, с. 435].

Пропоноване дослідження має на меті окреслити особливості інтерпретації теми Смерті у творчості іспанського митця, продемонструвавши у такий спосіб його належність до парадигми європейської метафізичної поезії. Наукову новизну й актуальність викладу визначає загальний брак розвідок у галузі іспанської поезії в сучасному українському літературознавстві і практично повна відсутність досліджень, присвячених творчості Х. Рамона Хіменеса.

Об'єкт дослідження – поезії іспанського автора на відповідну тематику зі збірок „Вічності” (*Eternidades*), „Поезія” (*Poesía*), „Краса” (*Belleza*), „Суцільна пора року” (*La estación total*), „З іншого борту” (*En el otro costado*), які репрезентують другий і третій періоди його творчості (1916-1942). Предметом дослідження є подібності й розбіжності інтерпретації теми Смерті у творчості Х. Рамона Хіменеса та провідних представників метафізичної поезії інших епох, зокрема Ф. де Кеведо і Дж. М. Хопкінса.

Творчість Хуана Рамона Хіменеса пов'язана з метафізичною поезією на рівні тематики, поетики і стилістики, однак доробок цього поета стоїть у метафізичній парадигмі осібно, вирізняючись оптимістичним настроєм.

У поезії Хіменеса зберігається набір традиційних тем (Смерть і Час,

Кохання, стосунки Бога і Людини), але їхня ієрархія дещо змінюється. Традиційною залишається і проблематика, заснована на „вічних питаннях” і базових протиріччях метафізичної поезії, тому в інтерпретації тем зберігаються і навіть посилюються динамічна складова й напруга, що постає з поєднання протилежностей.

Оригінальним моментом метафізичної поезії Хіменеса є особливе акцентування власне взаємодії протиріч, пильна цікавість до специфіки процесу їхнього співіснування, очевидна у розробці кожної з тем. Якщо авторів-метафізиків попередніх епох вабила статична складова проблеми, факт взаємодії протилежностей і нове, неподільне ціле, що виникало внаслідок їхнього злиття, то Хіменеса постійно цікавить динамічна складова, тобто перебіг цього поєднання.

Погляд іспанського автора на характер такої взаємодії унікальний для метафізичної поезії: Хіменес бачить у цьому процесі не боротьбу, а, насамперед, співпрацю чи симбіоз: „життя і смерть в обіймах блаженства” (*vida y muerte en abrazo de gloria*) [5, с. 350]. Це не означає, що митець свідомо заплющує очі на існування протиріч та на їхній конфлікт, але вочевидь він вважає конфлікт лише однією з можливих форм взаємодії протилежностей. Саме така оптимістична інтерпретація зумовлює винятковість настроїв метафізичної поезії Хіменеса на тлі катастрофічного світосприйняття його літературних попередників.

Стрижнем мотивно-тематичного комплексу в даному випадку є тема Смерті і Часу, базована на протиріччі минушого-сталого, довкола якої гуртується решта тем. У творчості Х. Рамона Хіменеса ця фундаментальна тема метафізичної поезії ґрунтується на традиційному мотиві „життя-як-помирання” зі знайомим вже Ф. де Кеведо (Іспанія, XVII ст.) і Дж. М. Хопкінсу (Велика Британія, XIX ст.) наголосом на атомізації буття. Однак іспанський автор XX ст. сміливо пропонує радикальну інверсію звичного мотиву, гранично посилюючи його динамічну складову.

У поетичному світі Хіменеса не Життя тяжіє до Смерті, але Смерть – до Життя. Якщо для Кеведо „всі речі сповіщають про смерть” (*todas las cosas avisán la muerte*) (див.: [6, с. 31]), то для Хіменеса кожна річ цього світу, і навіть сама Смерть, стають лише одним із виявів нескінченного плину буття.

Смерть і Життя у поезії Хіменеса невтомно спілкуються і співпрацюють. Митець постійно наголошує на неприродності їхнього окремого існування. У деяких творах він навіть прямо говорить про ілюзорність абсолютної смерті, позаяк „нам не досить цієї форми” (*no nos basta esta forma*) [5, с. 327]: припинення фізичного існування є лише переміною іпостасі, але не виходом із безперервного процесу життя, не запереченням „постійно випадкової присутності” (*presencia casual perpetua*) [5, с. 345] в його пліні.

Постійна відновність Життя у поетичному світі Хіменеса зумовлює особливе бачення ним Часу. Час метафізичних творів іспанського митця не лінійний, а циклічний, що, на перший погляд, заперечує

християнський світогляд письменника. Проте такий висновок не зовсім вірний.

Подібні асоціації викликає, зокрема, образ вітру як символ вічного руху буття, що він, за Хіменесом, поєднує життя і смерть у вже згадуваних вище „обіймах блаженства”, „звершує все, перетоплює все і зливає в єдиному світлі...” (...*lo menea todo, lo confunde y lo funde en una sola luz*) [5, с. 350], відсилаючи водночас до біблійного вітру, що вічно „вертається на круг свій” (Екл., 1:6).

Таке потрактування дає підстави говорити про новаторське, оптимістичне розуміння Часу в метафізичній поезії Хіменеса порівняно з його попередниками. Адже Час поетичних світів, приміром, Кеведо й Хопкінса, лінійний: життя для них є процесом, напрямок і межа якого – смерть; динаміка смерті це й є атомізація буття.

Для літературних попередників Хіменеса Смерть є рухом *назовні*, єдиною можливістю через муку вирватися з лабет плоті у спокійну статику Вічності. Проте, якщо герой Кеведо все ж готується „очиститися й омитися плачем й болем” (*que me limpie y lave llanto y dolor*) [6, с. 39], то герой Хопкінса налаштований більш оптимістично, прозріваючи „...заспокоєння воскресіння” (*comfort of Resurrection*) [4, с. 180–181]. Похмуру перспективу Кеведо в цьому сенсі можна метафорично назвати Апокаліптичною, перспективу Хопкінса, де елемент сподівання відчутніший, – перехідною, а от оптимістичну перспективу Хіменеса – Великодньою.

У поезіях іспанського автора ХХ ст. навіть сама Вічність стає динамічною. Поет розуміє Вічність не як відсутність часу, а радше як особливу форму Часу: „*те, що триває*” (*lo que sigue*), „розтягнуту годину” (*hora ensanchada*), яка „сполучається із земним через гармонію і світло” [5, с. 347]. Носієм цієї гармонії може бути як Людина [5, с. 327–328], так і найменше з живих створінь, якщо воно творить прекрасне, приміром – співочий птах [5, с. 347]. Відтак, стає зрозумілішою й думка поета про вітер (рух, мінливість), який, сполучаючи Життя і Смерть в єдиному потоці світла, „*надає сенс раю*” (*le da su sentido al paraíso*) [5, с. 350]. Отже, Вічність як „*те, що триває*” у поетичному світі Хіменеса є не окремим потойбічним „регіоном”, а світлою іпостассю Часу, самим безперервним процесом взаємодії, співтворчості Життя і Смерті.

Час, за Хіменесом, є, своєю чергою, одним з виявів Вічності, процесом, що єднає матеріальне й духовне, Життя і Смерть у єдиному плинні буття. Динаміка взаємодії Життя і Смерті у творчості митця взагалі візуалізується за допомогою образів із царини природи, які, до того ж, перебувають у рідчій загальноєвропейської поетичної традиції і християнського символізму. Вода символізує час; хвиля, вітер, колос і квіти – людське життя; вогонь і сонце – духовний план буття.

Образ дерева як іномовлення Людини є однією з наскрізних метафор у творчості письменника. Дерево, яке міцно коріниться у землі, але вітами тягнеться до неба – знайомий символ поєднання матеріального і духовного в людській істоті. Як константа поетичного світу Хіменеса, цей образ говорить про закоріненість іспанського автора у певній

традиції, вкотре підкреслюючи барокову здатність метафізичної поезії творити нове з добре відомого старого.

Індивідуально-авторською тут є модифікація метафори, оксиморонний образ дерева зимою (*tronco de invierno*) [5, с. 368], „нібито” мертвого, „інакше” живого – свідчення ілюзорності, „тимчасовості” матеріальної смерті.

Візуалізуючи в образі зимового дерева ідею „життя всередині”, Х. Рамон Хіменес фактично виходить з традиційного положення метафізичної поезії про примат духовного-внутрішнього-вічного над матеріальним-зовнішнім-минулим. Відтак, взаємодія Життя і Смерті у поетичному світі митця – це завжди взаємодія внутрішнього із зовнішнім.

Хіменес, на противагу Кеведо, визначає Смерть як рух досередини себе, поступове просування від зовнішнього, матеріального до внутрішнього, духовного ества, адже: „*мета – всередині*” (*el fin está en el centro*) [5, с. 333]. Фінал і мета (*fin*) цього процесу – припинити фізичне існування, але не вийти з плину життя як такого.

А оскільки внутрішнє, духовне апріорі розуміється Хіменесом як вище, то й напрям руху парадоксально виявляється рухом досередини і вгору, прагнучи у небеса. Така траєкторія духовного руху в поезії Хіменеса свідчить, між іншим, про включеність митця у парадигму іспанської релігійно-філософської думки Золотої доби. Адже ще Св. Тереза Авільська у праці „Внутрішній замок” (1577) обстоювала необхідність самопізнання як одної з форм процесу наближення до Бога, а праведна людська душа була, на думку святої, образом раю (див. про це.: [1, с. 7–15]).

Акцент взаємодії, спорідненості протиріч, наскрізний у метафізичній творчості Хіменеса, зумовлює появу й таких творів, де Смерть персоніфіковано в образі матері: „*Смерть – наша єдина прадавня мати // Наша перша мати...*” (*La muerte es una madre nuestra antigua // nuestra primera madre*) [5, с. 315], що в принципі можна вважати морфологічним оксимороном. Ця позитивна іпостась, з одного боку, демонструє нерозривність смерті й народження, природність їхнього співіснування як „спільний знаменник” людства в цілому, а з іншого – інтимність, індивідуальність зв’язку Смерті з Людиною.

Твір „*Я не буду собою, Смерте...*” (*Yo no seré yo, muerte...*) [5, с. 322], максимально увиразнює ідею співпраці Життя і Смерті, показуючи Смерть необхідним елементом життя кожної особистості, ланкою, що *виповнює* життя, завершує формування конкретної особистості, включає людину у процес „життя-як-помирання” і змушує її усвідомлювати цінність життя:

*Yo no seré yo, muerte,
Hasta que tú te unas con mi vida
Y me completes así todo...*
[5, с. 322]

*Я собою не буду, смерте,
доки ти не зіллєшся з моїм
життям,
і так мене цілим не зробиш...*

Тут, як і в кількох інших поезіях Хіменеса на цю тему, очевидний перегук із метафізичними сонетами Ф. де Кеведо. „Я не буду собою, смерте...” можна вважати розгорнутим парафразом останнього терцета кеведівського „*Conoce la diligencia con que se acerca la muerte...*” („Визнання швидкості наближення смерті...”), який завершується знаменитим зверненням ліричного героя: „заверши моє життя і впорядкуй моє існування” (*mi vida acabe, y mi vivir ordene*) [6, с. 9].

У своїй, більш загостреній, інтерпретації Хіменес демонструє, в чому полягає це „впорядкування”. Смерть, як відзначалося вище, надає життю цінність, бо формує ідентичність конкретної особи й водночас консолідує душу, звільняючи її від тіла, запевняє існування Людини як істоти вповні духовної, нарешті – цілісної, а тому – досконалої. Якщо Кеведо стоїчно констатує, що смерть є закономірним фіналом будь-якого життя, Хіменес пояснює, що існування, позбавлене досвіду смерті, – неповноцінне.

Однак кульмінаційним моментом в інверсії мотиву „життя-як-помирання” є, власне, твердження про залежність Смерті від Людини, з особливою силою висловлене у поезії „Як тебе боятися, Смерте?...” (*¿Cómo, muerte, tenerte miedo?*) [5, с. 298]. Цей твір можна вважати поетичною відповіддю Хіменеса на ламентативні барокових авторів щодо залежності Людини від Смерті, ба навіть прямим перегуком зі знаменитим питанням Кеведо щодо необхідності звільнитися від страху смерті: „Якщо ж це закон, а не горе, за чим мені тужити?” (*...mas si es ley, y no pena, ¿ qué me aflijo?*) [6, с. 32].

Ціла поезія Хіменеса є низкою риторичних запитань, витриманих у дусі Кеведо, що з ними ліричний герой письменника ХХ ст., подібно до свого барокового попередника, звертається безпосередньо до Смерті:

*¿Cómo, muerte, tenerte
Miedo? ¿No estás aquí conmigo
trabajando?
¿No te toco en mis ojos; no me dices
Qué no sabes de nada, qué eres
huesa,
Inconciente y pacífica? ¿No gozas,
Conmigo, todo: gloria, soledad,
Amor, hasta tus tuétanos?
¿No me estás aguantando,
Muerte, de pie, la vida?*
[5, с. 298]:

*Як тебе боятися, смерте?
Чи ж не працюєш ти разом зі
мною?
Чи не торкаюся я тебе поглядом?
Чи не кажеш мені, що нічого не
знаєш, що ти пуста, несвідома і
незлостива?
Чи не насолоджуєшся ти
разом зі мною усім: блаженством,
самотністю, коханням, аж до
мозку кісток твоїх?
Чи разом зі мною ти життя не
перебуваєш у русі? ...*

Напруга твору зростає поступово, сягаючи максимуму в останніх рядках, де Смерть зневажливо названо „рабою” (*esclava*) Людини. Саме Людину Смерть має „боятися, нестити, обожнювати” (*temer, timar, amar*) [5, с. 298]. Метафора Хіменеса є свідченням нового світовідчуття Людини ХХ ст. і промовистим контрастом до урочисто-шанобливих

визначень метафізичних творів Кеведо: „*жах сильних і мудрих*”, „*мучителька сувора*” (*miedo de los fuertes y los sabios; tirana rigurosa*) (див., зокрема: [6, с. 9; с. 30]).

Але найцікавішим моментом твору є його фінальний метафізичний концепт, визначення Людини як „*смерті смерті*” (*¿No será yo, muerte, tu muerte?*) [5, с. 298]. Цей вичерпний у своїй лаконічності оксиморон фіксує саму суть засадничого принципу взаємодії Життя і Смерті у поетичному світі Хіменеса. Водночас він вкотре яскраво засвідчує глибинно-християнське світовідчуття іспанського поета, дозволяючи остаточно закріпити за його власною „*поезією Смерті*” визначення Великодньої, а не Апокаліптичної.

У розглянутих поезіях Хіменеса можна зауважити ще один прямий перегук зі згадуваним вище сонетом Кеведо „*Визнання швидкості наближення смерті...*”, ліричний герой якого висновує, що Смерть приходить, аби „*звільнити дух, зв'язаний нещастями*” (*espíritu en miserias apudado*) [6, с. 9]. Розуміння Смерті як звільнення є черговим моментом, що єднає двох іспанських поетів різних епох у метафізичній парадигмі. Однак близькість у даному випадку не означає ідентичності. Якщо звільнення для Кеведо – це зречення принад цього світу шляхом „*розчарування*” (*desengaño*), а отже, й припинення подальших спроб самоаналізу, то для Хіменеса звільнення як вихід на новий, духовний рівень існування постає наслідком заглиблення в себе, самопізнання й остаточної саморозуміння [5, с. 319].

Пильна увага до свого внутрішнього світу, процес самозаглиблення, самопізнання ототожнюється в Хіменеса з творчістю, яка, своєю чергою, виокремлює митця з-поміж решти людей. Таким чином, потужний мотив Творчості єднає у поезії Хіменеса важливі метафізичні теми Смерті (як рух досередини себе, а з тим і перехід на духовний рівень) і Самотності.

Творчість висвітлює й інший аспект теми Смерті. Поет постійно повторює, що митець поступово гине у процесі творення: „*те саме, серце, вмирати й співати*” (*Corazón, da lo mismo: muere o canta*) [5, с. 270]. Отже, у поетичній візії Хіменеса Смерть дорівнює повноті життя окремої творчої особистості, знов наголошуючи ідею нерозривної взаємодії Життя і Смерті. Життя – це „*підсумок, який не залишається*” (*suma que no resta*), висновує письменник [5, с. 363], але саме цей „*підсумок*” і є повноцінне, яскраве „*життя величезне й солодке*” (*suma es la vida suma y dulce*) [5, с. 366].

Водночас творчість для іспанського письменника ХХ ст. є запорукою безсмертя, адже вона запевняє духовне буття Людини. У поезії „*Творити й перетворювати себе...*” (*Crear, recrear, vaciarme...*) [5, с. 313] митець закликає невпинно творити, аби не вмерти вповні, перерости власну смертність. У фіналі цього твору з'являється поєднання наскрізних образів Хіменеса (дерево на березі вічної ріки), що символізує людину у плині часу. Автор розміщує його на досить незвичайному тлі, окресленому морфологічним оксимороном „*poniente inmarcesible*”, базованим на протиріччі минушого–сталого.

<i>...Y yo, esconderme</i>	<i>...А я заховаюсь,</i>
<i>Sonriendo, immortal, en las orillas</i>	<i>Усміхнений, безсмертний, на</i>
<i>puras</i>	<i>чистих берегах</i>
<i>Del río eterno, arbol</i>	<i>Вічної ріки, дерево</i>
<i>– en su poniente inmarcesible –</i>	<i>– у своєму смерканні нев'янучому</i>
<i>de la divina y majica imaginación!</i>	<i>– Божественної й чарівної уяви!</i>
[5, с. 313].	

За традицією метафізичної поезії Бароко Хіменес сполучає в лаконічному вислові два досить багатозначні слова, тому в перекладі зміст метафори можна передати лише приблизно: „негасимий (букв. „нев'янучий”) *присмерк*”, тобто те, що мало би бути знаком завершення, але – всупереч логіці – триває вічно.

Цей образ цікавий вже сам по собі, але для іспаномовного читача він несе особливе змістове навантаження. Використовуючи слово „*inmarcesible*” із кореневим складом „-*mar*-” (омонімічним до ісп. „*mar*” – „*море*”) у контексті понять смерті й безсмертя, Хіменес пропонує читачеві своєрідну фонетичну алузію на фольклорний образ моря-смерті, що увійшов до іспанської літератури на світанку доби Відродження завдяки поемі Х. Манріке (1440?-1479) „*Строфи на смерть батька...*”. (Присутність цього твору в колі читання поета підтверджує, зокрема, використання цитати з нього як епіграфа до поезії „*Місяць мистецтва*” зі збірки „*Безособові поеми*” (див.: [5, с. 143]). Втім, Хіменес вочевидь не поділяє розпачу „*Строф...*”. На це натякає не лише негативний префікс у слові „*inmarcesible*” й використання у першому рядкові аналізованої поезії дієслова „*recrear*”, яке в іспанській мові має значення „*перетворювати*” і „*відпочивати*”, а також дієслова „*burlar*” зі значенням „*жартувати*”, а також „*звільнятися*”, „*позбавлятися*”, „*уникати*”. Цим автор вкотре промовисто засвідчує оптимістичність власного погляду на проблему Смерті.

Аналіз інтерпретації теми Смерті у поезії Х. Рамона Хіменеса дає підстави для таких висновків. Розробка цієї теми у творчості Х. Рамона Хіменеса дозволяє вважати поезію видатного іспанського автора ХХ ст. частиною метафізичної парадигми. Поєднання традиційної техніки з винятковою оптимістичністю звучання, акцент динаміки та відмова вважати конфлікт єдиною формою взаємодії протилежностей наділяють метафізичну поезію іспанського митця ХХ ст. низкою унікальних якостей. Порівняння творчості Хіменеса з доробком інших представників метафізичної поезії різних епох (Ф. де Кеведо, Дж. М. Хопкінса) демонструє, що в інтерпретації традиційних тем, у пошуках нових засобів вираження та в удосконаленні стилістики іспанському автору ХХ ст. вдалося вийти на новий, вищий рівень.

Поет вносить у розробку теми Смерті кілька надзвичайно важливих новацій. Зберігаючи динамічну характеристику Смерті як процесу, вперше окреслену ще Ф. де Кеведо, Хіменес наголошує на ілюзорності Смерті. На відміну від Кеведо, він вважає, що не Життя тяжіє до Смерті, а Смерть стримить до Життя. Ці дві загадкові реалії існують у взаємодії.

Розробляючи положення Кеведо щодо людської смертності як фактору, що визначає цінність життя, Хіменес висновує, що буття, позбавлене досвіду Смерті, не може вважатися повноцінним.

Найрадикальніше твердження Хіменеса про залежність Смерті від Людини, яка, за образним визначенням поета, є „*смертю смерті*”. Цей вишуканий метафізичний концепт підкреслює оптимістичну тональність поезії Хіменеса і відкриває для Людини у його поетичному світі світлу, Великодню перспективу, новий щабель духовного розвитку, на відміну від Апокаліптичної перспективи Кеведо та перехідної перспективи Хопкінса.

Визнання ілюзорності Смерті та вічної присутності Людини у плині буття визначає особливе, циклічне, розуміння Часу в метафізичній поезії Хіменеса. Для іспанського митця ХХ ст. Час є тим, що поновлює Життя, поєднує Життя і Смерть, забезпечує їхню взаємодію. Оригінальною новацією Хіменеса постає в даному контексті нове, динамічне, розуміння Вічності. У його поезії Вічність сприймається як нова форма Часу, його світла іпостась, що відображає безперервний процес взаємодії Життя і Смерті.

У метафізичній поезії Хіменеса надзвичайно важлива роль належить мотиву Творчості, що єднає базові теми й увиразнює процесуальний характер їхньої інтерпретації. Так, мотив Творчості сполучає тему Смерті з темами Кохання та Самотності. У метафізичній поезії ХХ ст. й у творчості Хіменеса зокрема, Творчість стає запорукою безсмертя Людини, заступаючи у цій функції Кохання, яке вважали ключем до вічного життя в дусі барокові автори.

У підсумку ж можна твердити: визнання творчості Х. Рамона Хіменеса продовженням певної традиції вкотре свідчить, що метафізична поезія є не просто літературним феноменом ХVII ст., але „повторюваним аспектом усієї поезії в цілому” [8, с. 75] (див. також: [7]), самостійним динамічним явищем, яке у ХХ ст. виходить на новий етап свого розвитку. Це, своєю чергою, відкриває цікаві перспективи для подальшого вивчення метафізичної поезії, і то не лише на іспанському (творчість М. Лабордети, Б. де Отеро), а й на ширшому, загальноєвропейському матеріалі (англійська „поезія нового Апокаліпсису”; творчість українця О. Стефановича, росіянки М. Цветаєвої та ін.).

1. *Св. Тереза Авильская*. Внутренний замок / Св. Тереза Авильская ; [пер. с исп., под ред. Н.Т.]. – Брюссель : Жизнь с Богом, 1992. – 164 с.
2. *Alvar C. Breve historia de la literatura española* / Carlos Alvar, José-Carlos Mainer, Rosa Navarro. – Madrid : Alianza editorial, 2001. – 759 p.
3. *Chabás J. Historia de la literatura española* / Juan Chabás. – La Habana : Pueblo y educación, 1976.
4. *Hopkins G.M. Poems* / Gerard Manley Hopkins. – Oxford ; New York : Oxford Univ. Press, 1986. – 429 p.
5. *Jiménez J. Ramón. Poesía* / Juan Ramón Jiménez – La Habana : Arte y literatura, 1982. – 458 с.

6. *Quevedo y Villegas F. de. Poesía Original Completa* / Francisco de Quevedo y Villegas. – Barcelona : Planeta, 1981. – 1393 с.
7. *Smith J. On Metaphysical Poetry* / J. Smith // *Scrutiny*. – 1933. – Vol. II. – № 3. – P. 222–239.
8. *White H.C. The Metaphysical Poets. A Study in Religious Experience* / H.C. White. – New York : Collier Books; London : Collier-MacMillan Ltd., 1966. – 414 p.

Аннотация

Освещены особенности интерпретации темы Смерти в метафизической поэзии Хуана Рамона Хименеса. Очерчены традиционные и новаторские моменты разработки темы в творчестве испанского автора XX ст., подчеркивается уникальный оптимизм взглядов Хименеса на проблемы Смерти и Времени.

Ключевые слова: Хуан Рамон Хименес, метафизическая поэзия, метафизический концепт, оптимизм.

Summary

This article analyses the peculiarities of interpretation of the theme of death in the metaphysical poetry of J. Ramón Jiménez. The author outlines the traditional and innovative moments of this theme in the works of Spanish author of the 20th century, placing a special accent on his unique, optimistic views on the problems of Death and Time.

Key words: Juan Ramón Jiménez, metaphysical poetry, metaphysical concept, optimism.

Стаття надійшла до редколегії 7.10.2010 р.